

Bécsi levél.

— A farsang. —

Bécs, jan. 12. (A Pesti Hirlap bécsi szerkesztőségétől.) Már évek óta nem volt a néhai császárvárosnak oly eseményes szezonja, mint mostan. Ha eltekintünk attól, hogy a számlák fizetésénél 10.000 korona az alapegység, ha megelégedünk a párját ritkító lakáshányról, úgy szinte azt lehet mondani, hogy Bécs kiheverte a háborút, mivel ma ép úgy él, mint a világhatalom kitérője előtt. A háború befejezése után felújított Concordia-bált, az írók és újságírók e híres táncmulatságát az idén február 18-án, miként minden évben farsang első hétfőjén, tartják meg. Kétségtelen, hogy a Concordia-bál a szezon clouja lesz. Minckenki, aki Bécsben szerepet játszik, meg fog jelenni. A bált dr. Hainisch, a köztársaság elnöke, fogja megnyitni az összes miniszterek asszisztálásával. Természetesen a rendezőség az idén is csak névre szóló jegyeket bocsát ki, mivel csak így lehet megőrizni a mulatság előkelő jellegét. A rendezés munkálataival elfoglalt bizottsághoz már eddig is több száz bejelentés érkezett, közöttük számos külföldről, a legtöbb ezek közül Budapestről. Poiret mester divatruvát el fognak törpülni amellet a kép mellett, amelyet a Concordia-bál hölgy-résztvevői nyújtanak majd.

A farsang többi táncmulatságai közül meg kell említeni az Opernredoute-ot és az Opern-Ballt. Természetesen a különböző vállalkozók is nyakra-főre rendezik a táncmulatságokat különböző hangzatos, legtöbnyire azonban izléstelen jelszavak alatt, ezek azonban csak arra való, hogy az arany, azaz helyesebben mondvá, valuta-és arbitrázs-ügyek kitombolhassa magát és a vállalkozók sok százmilliót keressenek. Az idei farsang ideje alatt naponta átlag öt nyilvános táncmulatság lesz, ezeken kívül azonban táncolnak majd magánlakásokban és kávéházakban, bálókban, szóval mindenütt, ahol csak lehet. Az új táncokon kívül az idei farsang alighanem visszahelyezi régi jogaiba a bécsi valcert.

A színházak körül szintén igen eleven az élet. A hadi, háboru után és a legutóbbi kontromin-gazdagok milliói ázsiokat fizetnek az amugy is drága jegyekre.

Az operabáznál meg kell emlékezni arról, hogy a Staatsoper házi szerzője, a fiatal Korngold, új operát írt Hans Müller szövegére. A többi újdonságok a következő tarka össze-visszaságban, miként a tudósítás írójának eszébe jutnak: A Burgtheater 17-ől 24-re halasztotta el Molnár Ferenc Vörös malom-jának bemutatását. Ez elhalasztásnak az oka, hogy a pénzügyminisztérium még mindig nem hagyta jóvá a Vörös malom diszleiteinek budgetjét és ha 24-ig sem érkezik le a Burgtheater igazgatóságához a pénzügyminisztérium jóváhagyása, úgy esetleg ismét el kell halasztani a premiert. Ezzel szemben a Lillom repri-zének próbái a Raimund-Theaterben már teljesen befejeződtek. A címszerepet Max Pallenberg, Juliát pedig a magyar származású Károly Lilly játsszák. — A Volkstheater igazgatója, Bernau, kibérelte a Chat noir-kabaret és marcius elsejétől kezdve Kamaraszínpadként vezeti tovább. — A megbukott moszkvai orosz kamarajátékok helyén Fritz Grünbaum nyit új kabaret. — Jarno a Lustspiel-Theaterben Dania Nicodemai olasz író „A belső hang” című darabját mutatja be legközelebb. — A Renaissance-Bühne „Die Schwester” című újdonságának főszerepét Ida Rolandtól Maria Orska vette át. — A Bürgertheater felújította Kálmán Imre „Tatárjárás”-át, ugyanabban a szereposztásban, amelyben egy év-tized előtt bemutatta. A Bürgertheater színpadán újra megjelentek Fritz Grünbaum, Louise Kartousch, Ferdinand Bonn és mindazok, akik Bécsben először játszották Kálmán Imre operettjét, amely megalapozta a magyar komponista világhírét. A repri-z érdekessége az volt, hogy Richard Tauber, az ismert kiváló kamaranékes, új szerepben, mint karnester mutatkozott be. A Volkstheater Raoul Auernheimer új vigjátékát, a Casanovát, mutatta be Moissivel a címszerepben. A bukástól igazán csak Moissi mentette meg a rendkívül unalmas és permanens ásitásra ingerlő vigjátékot. — A Volksooperben Weingartner igazgató tapintatlan fellépése kínos botrányt okozott. A német gyermekeket segélyező bizottság diszleladást akart rendezni jótékony célra és ezen színre akarja hozni Helene Lanik-Laval asszony Adam és Eva című pantomimját. A főpróbán, amelyen Weingartner is megjelent, a szerző, aki egyúttal elvállalta Eva szerepének eljátszását, a szerepnek megfelelő kosztümlenségben jelent meg a színpadon. Weingartner ezen annyira felháborodott, hogy azonnal parancsot adott a vasfüggöny leengedésére és nem engedé-

lyezte az előadást. Az ügyben az a legkínosabb, hogy tavaly egy más alkalommal és egy másik színházban már színre került ugyancsak jótékony célra Helene Lanik-Laval pantomimja és nemcsak az egész sajtó fogadta elismerő kritikával, de Schober rendőr-főnök külön levélben köszönte meg az illusztris szerzőnek, hogy művészetét a jótékony cél szolgálatába állította. A Burgtheater együttese szombaton mutatta be az Akademietheater színpadán „Jolanda utolsó kalandja”-t. A vigjáték szerzője Garai Norbert, magyar neve ellenére született bécsi és jelenleg 26 éves. Több egyfelvonásos különböző kabarekban már színre került. A fiatal író vigjátékát olyan nagy sikert aratott, hogy Reinhardt a Josefstädter Theater számára megvette Excellenciája, az automata című vigjátékát és Bernau a Deutsches Volkstheater részére Cavadarossi dala című darabját. Így a fiatal írónak az idei szezonban még két forró bemutatója lesz. A farsangon és a színházak eseményein kívül Bécsset legfeljebb egy-egy botrányper-tudja izgalomba hozni. Januárnak is meg lesz

a maga botránypere, ha nem is ígér oly izgalmas szenzációkat, mint Vukobrankovics Milica decemberben tárgyalt mérgezési ügye. A szereplő személyek azonban annál ismertebbek. Január 17-én végre bíróság elé kerül Békessy Imre póre. A Budapestről elszármazott szerkesztő ugyan decemberben visszavonta a pert leplezőivel, dr. Stolper Gusztával és Federn Walterrel szemben, ezek azonban a maguk részéről nem hajlandók segedkezni az ügy eltussolásában és a január 17-i tárgyalásra, amelyen ők lesznek a vádlók, szenzációs leplezéseket ígérnek. Egész Bécs érthető érdeklődéssel tekint a pikáns leplezéseket ígérő tárgyalás elé.

Szemere Pál.

Reggeli séta a vásárcsarnokban.

Kevés a vevő — sok az áru. — Miért drága a hus? — Senki sem tehet a drágaságról. — A dekázók. — Tönkre kell menni — mondja egy százkilós hentes. — Halat már csak nagy éttermek vásárolnak. — Kilencezer korona a legrosszabb alma.

Reggel nyolc óra a budapesti központi vásárcsarnokban. Valami fanyar, furcsa szag terjeng a levegőben. Minden üzletnek szaga van: a festék, a fűszer, a ruhakereskedés, a patika mind-mind magán viseli különös illatát. Ezeket a savanykás, édeskés, csipős, kellemetlen vagy izésses szagokat mind meg lehet határozni, csak a vásárcsarnok üvegházában fogadja a beléptető olyan illat, amelyet nem lehet definiálni. Valami nagy kósz: a friss hus, a pikkelyes halak, a fehérítő sajtok, a sokszínű, sokféle zöldségek, az izes gyümölcsök, józan kenyerveknek, a pirosló paprikás szaga keveredik.

Reggel nyolc óra van. Az árusok lustább része még nincs is készen a kirakodással; a tulajdonos, a segéd, az inasok vörösöl huzdarabokat akasztanak a kampós szökekre, nagy kosarakat emelgetnek, a jégszekrény ajtóit nyitdóznak, csapódnak: valami különös zugás, zümmögés a nagy üvegcsarnok, olyan, mint egy nyugtalan, ideges méhkas rajzás idején.

A cekkerék.

Nem hiábavaló ma egy sétát tenni a budapesti központi vásárcsarnokban, most, amikor a korona zürichi esése esetleg minden pillanatban felboríthatja a helyzetet. A koránkelő háziasszonyok már mind ott sűrűnek az elárusító bódék körül. Mind-egyiknek a karján ott csüng a bevásárló táská. Az egyik szép lakkozott bőr, nikkal vasalással, a másik fonott, modern szalma, a harmadiké összecsalható, olyan, mint valami nagy retikül, a negyediké elnyújt, szomorú, tépett régi: otthon varrták vászonból. Ha ezek a cekkerék beszélni tudnának. Oh, nem is kell a bevásárló háziasszonyt nézni: elég egy pillantás a táskájára. A szép lakkozott, nikkalvasalású cekkerben találsz mindent: „... vadat, halat, mi jó falat”, a vérszegény vászoncekker lapos és szégyenkező; egész tartalma egy barna kenyér, levesnek való csont, egy kis máj; olcsó, szomorú élelmiszerek. A vásárcsarnokban nincs demokrácia. Láttam, kérem, nincs... A mézárosok a lakkozott bőrtáska tulajdonosa előtt földig hajolnak:

— Kiszíthant knéfrau...
Ellenben az elnyújt vászoncekker hordozója előtt csak így:

— Nna, mi kéne, ha vóna? ...
Hát ha már itt vagyunk a mézárosoknál, akkor maradjunk egy kicsit ezen a részen. Jó itt bá-mészakodni. Csak néha csapják az embert hátba egy lógönyelvű borjuval, amit déleg segédek cipelnek a félvállukon. Nézem egy kicsit a vásárt.

— Kérek egy kiló marhabust, — mondja egy szöke fiatal asszonyka, a hozzátesszi: — primát, kérem, primát...
A mézáros ólesíti a kést. Gyorsan, mindig gyorsabban, s közben folyton a szöke asszonykat nézi. Csodálom, hogy nem vágja meg a kezét. Aztán gusztyusosan szeli a húst és feldobja a mérlegre, egy széles gesztussal papírba csomagolja, becsapja a cekkerbe. Határozottan elegancia van benne, amint ezt csinálja.

— Tizenötzerszáz, — mondja barátságosan mosolyogva, mialatt egy gyakorlott mozdulattal bevágja a kést az összeszurkált tőkébe.
A következő vevő tudóbajos kinézést, kitaposott cipőjű asszony.

— Husz deka borjúhús kellene, kérem szépen... Husz deka... — mondja.

— Ő vele már nem ilyen udvarias a husok királya. Nem élesíti a kést, nem is mosolyog az asszonyra. S nem is vág olyan gusztyusosan: Lehet, hogy igaza van. Hát lehet husz dekát gusztyusosan vágni?

Szakszerű felvilágosítás a husról.

Mikor néhány percig üres a bódé, meginterjúvolom az érdemes mézáros mestert, aki fehér kötényen konvencionális vörös monogrammot visel. W. M. ur (a kötényéről ezt a monogrammot olvasom), röviden körvonalozza előttem a husdrágaság okait. Mikor látja, hogy feljegyzem szavait, nagyon büszke és úgy támaszkodik a tőkébe szurt kés nyelére, mint a holdg háborus időkben a regiments-tambur, amikor a zenekar a Götterhaltét fújta.

— Kérem, azt tessék megírni, — mondja nekihevülve, — hogy a bizományosok és a nagykereskedelmek nincs elég pénzük elég állatot vásárolni... A kormányknak nem fontos az állatkereskedelem, nem ad hitelt a vásárlásra... Ha nagy készletet lehetne beszerezni, akkor minyárt megváltozna a helyzet, de így csak a napi szükségletet tudnak beszerezni. Az állattenyésztő ennek csak örül, az igazán nem bánja, hogy így van. Nincs pénz, gyenge a

kereslet és így az árak állandóan egy nivón mozognak. A csütörtöki marhavásáron azonban már szokatlannul nagy volt a felhajtás és így olcsóbb lett az állat... Lehet, hogy most a nagykereskedők is nagyobb készletet vásárolnak be, ami olcsóbbá teszi majd az árakat...

Mikor megkérem, szívesen informál az árakról. — Marhabus prima, — hadarja, — tizenhárom tizenöt, másodrendű kilenc-tizenkettő, borjú prima tizenöt-tizenkilenc, birka nyolc-tizenkettő...

Es így tovább. Csak így, mondja: nyolc-tizenkettő. Az ezreket már nem teszi hozzá.

Elbucszom W. M. úrtól, aki szerényen megkérdezi:

— Kérem, melyik lapba fog megjelenni?

Sok a fóka — kevés az eszkimó.

Átmegek a hentesekhez. Itt nincs jelentősebb áremelkedés. Egy terebélyes hentesmester nagyon panaszskodik:

— Itt nem kell beszélni, itt csak körül kell nézni. Nálunk nincs áremelkedés. Tizenötézerért már elsőrangú sertést mek, ugyanannyiért adok hájat és zsírt, még sincs vevő. Néhány „dekázó” van csak... Na ebből nem lehet megélni. Muszáj tönkre menni...
Itt már a felesége is beleszól. Az asszony is kővér, fénylik a zsírtól.

— Man musz ougrund kén, — veszi át a szót a férjétől, aki erre illedelmesen elhallgat.
Ugy siránkoznak, hogy direkt megsajnálám őket, csak ne lennének olyan kővérek.

A halkereskedőknél egyáltalán nincs vevő. Még érdeklődő sincs. Illetve van egy kis matróruhás fiúcska, aki áhitattal nézi az egyik kereskedő medencéjében uszkáló pontyokat. Az orcoskáját egészen odanyomja a medence üvegoldalához, hogy jobban lássa a vásárcsarnoki akvárium csodáit. A cseléddel jött bevásárolni.

— Arturka, jöjjék mán, — hívja a cseléd, de Arturkának nagyon tetszik a medence és nem akar menni. Ebből azután nagyobb vita támad, amelynek azonban már nem várom meg a végét.

— A harcra kilója harmincöt ezer korona, — mondja nekem egy híres halászmester, — a stüll szintén harmincezer körül mozog, a ponty tizenkét ezer... Hát kérem, nem is csodálom, hogy nincs vevő. Mi is jobban szeretnénk olcsóbb árakat. Alá-szolgája... alászolgája...

Már bucsuzik tőlem, mert egy prémesbundás ur jön a bódékhoz. Rengeteg halat vásárol. Vajon ki lehet? Mikor kiválasztja a legszebb harcsát, odakilált egy tőle nem messze álló szölgára:

— János, ezt is feltenni a kocsi-ra...
A János sapkáján szép, aranyos betűk hirdetik, hogy a drága halakat egy előkelő dunaparti szálloda vendégei fogják elfogyasztani.

„A fiktív zürichi jegyzés.”

Aki szereti a sajtot, az a fehérre mázolt tej-bódék körül ólálkodik a legszívesebben. A nyíl alakú drótvágókkal izesen szelnek a vaj- és sajtmonstrumokból mindazoknak, akik képesek huszonhétézer koronát egy kiló vajért, harmincezer koronát ugyanannyi emmentáli sajtért adni.

— Ez kérem mind külföldi áru, — mutat a sajtjaira a kereskedő, — nem adhatjuk olcsóbban, mert nekünk már régen nulla, nulla tizennyolccal számolják külföldön a koronát. Ja, ha az a nulla, nulla három igaz lett volna, az más...

Lemegyek a Dunapart-ra, ahol egy furcsa nevű bolgár kertész tökéletes magyarsággal tart előadást a zöldségpiac jelenlegi helyzetéről.

— Nagy a hideg, nagyon kevés az áru és ami van, az nagyon drága. Hiába, nem tehetünk róla: a sárgarépa ezernyolcszáz-kétezerkétszáz korona. A petrezselyemből kétezer korona egy csomó...

No, lám, már nem is lehet olyan rossz petrezselymet árulni.

Megtudom, hogy a nagy rózsaburgonya kilója ezer korona, a fejes káposztáért pedig több mint ezer koronát is elkérnek.

— Mindennek tetejében pedig nincs vevő, — siránkozik az én bolgár kertészem.

Ugyanezt hallom a gyümölcspiacon is, ahol az egész utolsó minőségű alma kilója kilencezer korona. Mikor a fóka óméltségének megmondom, hogy bizony kilencezer korona az sok ezért a csunya almáért, felháborodik:

— Mit, csunya? Mit adjak kilencezerért? Csak nem akar mindjárt egy ház kilencért, meg egy toronyóra mit a aranylánc? . . .

A gyümölcsáros kofáknál nagyon nehezen megy az érdeklődés. Nagyon mérgesek. Nem tudom miért? Lehet, hogy ez már a foglalkozásukkal jár. Mikor az egyiket nagynehezen „megfőzöm“, hogy mondjon árakat, rögtön abbaágyja a diskurzust, amint látja, hogy följegyzem, amit mond.

PESTI HIRLAP

— Nekem ne írjon . . . — jelenti ki szárazon és ridegen s már hátat fordít.

Azért mégis megtudom, hogy az alma és a körte kilója kilenc—tizennyolc, a szőlő tizenkettő—tizenhat, a gesztenye tizezer korona körül ingadozik. Egy közönséges citromért négyszáz koronát kérnek. Vevő azonban itt sincs.

A parton áll egy cekkeres asszony. Nézi a jeges Dunát. A cekkerje üres. Vajon mire gondol?

László Aladár.